

PM 2003 RI (Dnr 109-3652/2002)

Inrättande av ett ”Lennart af Petersens” fotopris

Borgarrädsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Stadsmuseinämndens hemställan om att ett fotopris inrättas i Stockholms stad anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Bakgrund

Stadsmuseinämnden har den 14 november 2002 beslutat hemställa hos kommunstyrelsen om att ett fotopris inrättas i Stockholms stad och att 100 tkr avsätts i stadens budget för 2003 och framåt för inrättandet av ett sådant pris - *bilaga*.

Bakgrunden till hemställan från stadsmuseinämnden är en skrivelse från den tidigare borgerliga majoriteten i nämnden i vilken man föreslår att ett nytt fotopris – Lennart af Petersens-priset – årligen delas ut av stadsmuseinämnden till en fotograf, som på ett personligt och konstnärligt vis berättar något väsentligt om staden som livsmiljö. Stadsmuseinämndens förslag skulle innebära att ett pris delas ut vartannat år följt av en utställning av pristagaren året därpå.

Remiss

Stadsmuseinämndens hemställan har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser inte att staden skall avsätta centrala medel för inrättande av ett fotopris utan menar att ett sådant, med därtill hörande kostnader, i så fall får bekostas med medel inom nämndens befintliga budget.

Mina synpunkter

Lennart af Petersens var Stockholms stadsmuseums första museifotograf och verkade där under flera decennier fram till sin pensionering 1978. af Petersens fotografier har visats på otaliga utställningar, den senaste var utställningen om Östermalm som visades på Stockholms stadsmuseum hösten 2001. Lennart af Petersens har verkat i stadens tjänst under större delen av sitt yrkesverksamma liv och under dessa år på ett förtjänstfullt sätt dokumenterat stadens utveckling. I Stockholm har verkat och verkar även andra som, med kameran som sitt främsta uttrycksmedel, speglar stadens liv och dynamik ur olika vinklar.

Jag sympatiserar med tankarna bakom stadsmuseinämndens framställan. Att inrätta ett fotopris skulle uppmuntra fler till att ge stockholmarna möjlighet att se staden genom kamerans öga. Samtidigt menar jag att det inte är rimligt att ytterligare belasta stadens budget centralt för att inrätta ett fotopris. Jag anser dock att det är möjligt att göra en omprioritering av de redan befintliga hederspriser som staden delar ut varje år.

Kulturnämnden delar underhand denna uppfattning och kommer därför att se över statuterna för hederspriserna i syfte att inrätta ett fotopris.

Med hänvisning till vad som anförts ovan föreslår jag att kommunstyrelsen beslutar följande

Stadsmuseinämndens hemställer om att ett fotopris inrättas i Stockholms stad anses besvarad med vad som anføres i denna promemoria.

Stockholm den 24 oktober 2003

ANNIKA BILLSTRÖM

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Stadsmuseinämnden har den 14 november 2002 beslutat hemställa hos kommunstyrelsen om att ett fotopris – Lennart af Petersens pris - inrättas i Stockholms stad och att 100 tkr avsätts i stadens budget för 2003 och framåt för inrättandet av detta - bilaga. Nämndens förslag skulle innebära att ett pris delas ut vartannat år följt av en utställning av pristagaren året därpå.

REMISS

Stadsmuseinämndens hemställan har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret har i ett tjänsteutlåtande av den 1 april 2003 anfört i huvudsak följande.

Stadsledningskontorets synpunkter

Stadsmuseinämndens förslag med att inrätta ett Lennart af Petersens fotopris med nära anknytning till Stockholms stadsmuseum anser stadsledningskontoret principiellt är positivt. Priset skulle inspirera och uppmuntra fotografer att dokumentera och föreviga människorna i staden, deras vardag och livssituation.

Prissumman för fotopriset, vilket föreslås utdelas vart annat år, beräknas till 50 tkr. Pristagaren skall även erbjudas att i en utställning visa sina bilder. Kostnaden för utställningen uppskattas till c:a 50 tkr. Stadsmuseinämnden föreslår också att ett representativt urval av pristagarens alster förvärvas till museets samlingar. Den totala kostnaden för inrättande av Lennart af Petersen-priset skulle innebära en årlig kostnad om 100 tkr.

Stadsledningskontoret anser dock inte att centrala medel skall avsättas för inrättande av ett fotopris. Om stadsmuseinämnden anser att inrättandet av ett fotopris är viktigt får kostnaderna finansieras inom nämndens befintliga resurser. Stadsledningskontoret anser att utställningskostnaderna samt förvärv av pristagarnas alster bör kunna inrymmas i museets ordinarie utställnings- och museiverksamhet.

Med beaktande av ovan nämnda föreslår stadsledningskontoret att stadsmuseinämndens hemställan till kommunstyrelsen om att 100 tkr från år 2003 och framåt avsätts för inrättande av Lennart af Petersen pris avslås.

Till
Stadsmuseinämnden

Lennart af Petersens-priset

Förslag till beslut

Stadsmuseiförvaltningen föreslår stadsmuseinämnden besluta att

1. godkänna redovisningen och hos kommunstyrelsen begära att 100 tkr avsätts i stadens budget för 2003 och framåt för inrättandet av ett Lennart af Petersens-pris.

Berit Svedberg
stadsmuseidirektör

Lars Johannesson
avdelningschef

Ärendet

Stadsmuseinämnden beslutade den 2002-04-24 (§67) med anledning av en skrivelse av Stella Fare (sp), Louise Edlind-Friberg (fp), Marianne Ahlgren (fp), Christer Wennerholm (m) och Louise du Rietz-Svensson (m) att ge förvaltningen i uppdrag att bereda frågan om formerna för ett nytt fotopris till bästa stockholmsfotograf.

Lite fakta och citat om **Lennart af Petersens**, ett komplement till tjänsteutlåtandet Lennart af Petersenspriset, dnr 490/2002/222.

Under nära 50 år fotograferade Lennart af Petersens människor och hus i Stockholm. Hans många fotografier finns i Stockholms stadsmuseums arkiv och är ovärderliga och ofta även konstnärliga dokument om Stockholm.

Lennart af Petersens är född 1913 i Kristianstad. Hans fotografiska bana började i Köpenhamn där han som tjugohåring fick praktisera vid ett större fotoföretag. Tidigt började han delta i fotoprästävlingar och redan 1936 fick han första pris i Svenska Turistföreningens tävling Årets bilder. Därefter fick han mottaga många utmärkelser och förtjänsttecken.

1937 sökte han sig till Stockholm och fick där anställning hos den välkände fotografen Arne Wahlberg. Efter en kortare tid på Nordiska museet och Försvarsstaben fick han 1942 anställning på Stockholms stadsmuseum.

Här var han anställd som museifotograf fram till sin pension 1978.

Under denna tid medverkade han även som fotograf i många av Svenska Turistföreningens och Samfundet S:t Eriks årsböcker samt i ett flertal andra böcker, tidskrifter och tidningar

Som en av våra främsta arkitektur- och stockholmsfotografer genomförde han också många egna bokprojekt med olika författare, bl a Per Wästberg. Några av de för stockholmarna mest välkända böckerna är **Hötorgsby för och nu** 1964, **Klara** 1957, **Östermalm** 1962 och **Från Klara till City** 1985. Böckerna Klara och Östermalm har för övrigt nyligen getts ut i nya upplagor.

Under åren har Lennart af Petersens fotografier visats på otaliga utställningar.

Då han gick i pension 1978 visades en utställning med hans stockholmsbilder på Stockholms stadsmuseum och 1983 ordnades en stor retrospektiv separatutställning på Moderna museet.

Den senaste utställningen med hans fotografier var utställningen Östermalm som visades på Stockholms stadsmuseum hösten 2001. Han bidrog då själv till utställningen genom att aktivt medverka till att en film om hans fotografier från Östermalm samtidigt kunde färdigställas.

Ur Per Wästberg, Obestämda artiklar. Stockholm, 1981:

Ju mer vi river våra städer, desto mer behöver vi bilder för att bevara det förflutna. Lennart af Petersens ser i en utställning på Stadsmuseet tillbaka på det Stockholm han fotograferat i trettiosex år.

Han är ingen nostalgiker. Men han dras till en stilla stad, hejdad i sin rörelse. Vi minns hur en gång stadsmuren byggdes för att hålla kaos och ovänliga andar på avstånd. Upplösningen hotar inte ens i hans rivningsbilder från gamla Klara. En gudomlig ordning råder.

Beror det på att Petersens - olik exempelvis Gullers - inte är reporter? Inga snapshots, inga ögonblicksbilder. När människor rör sig verkar de ingå i en förutbestämd ritual. Kanske är hela världen en ateljé, och för den tålmodige infinner sig förr eller senare den brytning mellan ljus och skugga som skärper var detalj och låter en scen infångas för alltid som i en kupad hand.

Om de flesta ögonblicksbilder frågar man: Vad händer sedan? Hos Lennart af Petersens: Hur blev det så här? Vilket livsöde ligger bakom kvinnan vid sin tekopp eller sömnad?

Hos Petersens letar man sig bakåt, inte framåt till nästa scen. Han avbildar det fullbordade hellre än det vardande. Det har att göra med att han är museifotograf, med djup förankring i en tradition: bakom Stockholm Rom.

Kameran uppfinner inte som litteraturen. En fotograf av Petersens' klass vet att hans människor har ett djupare och annorlunda liv än vad han någonsin kan dokumentera i bild. Men han söker sig till en persons centrala syssla och tar henne mitt i den: Hulda Hallberg bland sina vitvaror på Mäster Samuelsgatan, vagnmakare Hultberg på Beridarbansgatan, hovfotografen Julius Grape, Gustaf-Otto Adelborg i sitt antikvariat. De är försjunkna i en livsgärning som fotot vill sammanfatta.

Det arkitektoniska och geometriska exakta spelar stor roll i Petersens' bildbyggande. Också fru Björk i sin livsmedelsbutik syns infogad i en struktur större än hon själv. Petersens är en

genomtänkt konstruktör som inte lämnar något åt slumpen. Känslan kommer in genom en springa i draperiet, men aldrig någon sentimentalitet.

Endast från en synpunkt gör han det lätt för sig: han väljer hellre ett skönt motiv än ett som skulle framlocka social indignation. Därmed undgår han fotografens vanligaste öde: att göra en dyster fabrik lika vacker som en katedral.

/.../

En insats som Lennart af Petersens' utgör dock en motvikt till dagens bildraseri: till inställningen att det som ej kommer på bild i TV eller tidning egentligen inte existerar. Han brukar sin kamera med försiktighet. Ett motiv tvingas stå länge i hans väntrum för att bli insläppt. Så kan man också dröja vid hans bilder och återvända till dem som till klassikern Eugène Atget eller till en dikt av Bo Bergman.

Ur **Leif Wigh**. *Genom landet – in i staden. Lennart af Petersens - retrospektivt. Fotografiska museet 1983:*

Likt en hundraögd Argus granskade han sina tilltänkta bildmotiv genom kameraobjektivet.

/.../

Ingen interiör av betydelse kunde /.../ undanhållas honom och hans kameror. Kvarter efter kvarter finkammades på värdefulla objekt och så fort en rivning aviserades var han på plats. Ivrigt, temperamentsfullt fotograferande, registrerande.

Hans inlevelsefyllda berättarkonst är av en stor betydelse för den yngre generationen fotografer som själva sätter en ära i att beskriva människans situation och vardag. Lennart af Petersens står ständigt på pass, lika mycket nu som efter pensioneringen 1978, som vid sin ungdoms jakter. Han förväntar sig att något skall hända – och när så sker, skapar han frisk luft mellan tomma ytor. Bilden är som öppningen till ett rum. Det bildrum som alltid funnits i hans fotografier.